

Krejčová, Elena

R

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský právnícký slovník*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 124-129

ISBN 978-80-210-7086-8; ISBN 978-80-210-7089-9 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/131052>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

R

- rada** 1. съвет, препоръка, указание; 2. съвет, съвещателно тяло, съвещателен орган: ~ **bezpečnosti OSN** Съвет за сигурност на ООН; **dozorčí** ~ надзорен съвет; **vědecká** ~ научен съвет; **redakční** ~ редакционен съвет 3. съветник
- rámcový** общ, обобщен, принципен, рамков: ~**á smlouva** рамков договор
- rámec** рамка, контур, очертание: **v ~i něčeho** в рамките на нещо; **v ~i působnosti zákona** в рамките на действието на закона; **vybočit z ~e projednávané věci** изляза извън рамките на разглеждания казус
- rána** рана, удар
- raněný** ранен
- rasismus** расизъм
- rasista** расист
- rasistický** расистки: ~ **útok** расистко нападение
- rasový** расов: ~**á diskriminace** расова дискриминация; ~**á nenávisť** расова ненавист; ~**é rozdíly** расови различия
- ratifikace** ратификация, ратифициране
- razie** хайка, акция, внезапна проверка, обиск, блокада: **policejní** ~ полицейска проверка
- razítko** печат, клеймо, щемпел: **dát** ~ слагам печат, клеймо; **datovací** ~ печат с дата; **kulaté** ~ кръгъл печат; **místo pro** ~ място за печат; **opatřený ~em** подпечатан, с печат; **opatřit ~em** набавя печат, слагам печат; ~ **se státním znakem** печат с герб; **úřední** ~ служебен печат
- razítkovat** подпечатвам, слагам печат, клеймо на нещо
- realizace** реализация, реализиране, осъществяване: ~ **usnesení** реализиране на съдебното решение
- recidiva** рецидив: ~ **restných činů** рецидив на наказуеми деяния
- recidivista** рецидивист: **zvláště nebezpečný** ~ изключително опасен рецидивист

referát реферат, доклад

referendum референдум, всенародно допитване, гласуване

referent отговорник, отговорно лице

registrace регистрация: ~ **motorových vozidel** регистрация на моторни превозни средства; ~ **občanského sdružení** регистрация на гражданско сдружение

registrační регистрационен: ~ **číslo** регистрационен номер; ~ **poplatek** такса за регистрация

registrovaný регистриран; ~ **á trestná činnost** регистрирана престъпна дейност; ~ **é partnerství** еднополов брак, регистрирано партньорство

registrovat регистрирам

rehabilitace реабилитация, реабилитиране, възстановяване на положение

rehabilitační реабилитационен, свързан с реабилитация: ~ **řízení** дело за реабилитация

rejstřík 1. регистър, списък: **obchodní** ~ търговски регистър; ~ **trestů** бюро „Съдимост“; **výpis z ~u trestů** свидетелство за съдимост; **zapsat firmu do obchodního ~u** впиша фирма в търговския регистър; **výpis z obchodního ~u** актуално състояние, извлечение от търговския регистър; **záznam v ~u trestů** присъда в свидетелството за съдимост
2. индекс, указател, показалец: **abecední** ~ азбучен регистър, регистър по азбучен ред; **jmenný** ~ поименен показалец

reklama реклама: **klamavá** ~ заблуждаваща реклама; **zákaz ~y na cigarety a alkohol** забрана за реклама на цигари и алкохол

reklamace рекламация: **podat ~i** рекламирам, направя рекламация

reklamní рекламен: ~ **agentura** рекламна агенция

reklamovat рекламирам, правя рекламация: ~ **nekvalitní zboží** рекламирам некачествена стока

rekognice (osoby) разпознаване на лице (съдебно)

rekonstrukce реконструкция, възстановяване: ~ **obličejе podle lebky** реконструкция на лицето по черепа; ~ **trestného činu**

реконструкция на наказуемото деяние; ~ **zločinu** възстановяване, реконструкция на престъпление

- renta** рента: **doživotní** ~ пожизнена рента
- represe** репресия
- represivní** репресивен: ~ **prostředky** репресивни средства; ~ **opatření** репресивни мерки
- republika** република: **federativní** ~ федеративна република;
parlamentní ~ парламентарна република
- respektování** уважаване, спазване, респектиране: ~ **lidských práv** спазване на човешките права; ~ **zákonů** спазване на законите
- respektovat** уважавам, зачитам, вземам, предвид, съблюдавам
- restituce** реституция, възстановяване, възобновяване: ~ **majetku** реституция на имущество, собственост
- restituent** реститут
- restituoval** реституирам: ~ **majetek** реституирам имущество, собственост
- restrikce** съкращаване, ограничаване, рестрикция: ~ **rozpočtu** съкращаване на бюджета
- revidovat** ревизирам, преразглеждам: ~ **smlouvu** ревизирам договор
- revize** ревизия, проверка, преглед: ~ **dokladů** проверка на документите;
~ **pokladny** ревизия на касата
- rezident** жител, живущ
- rezignace** оставка, отказ: **podat** ~i подам оставка; ~ **vlády** оставка на правителството
- rezignovat** отказвам се, примирявам се; напускам; подавам оставка:
ministr kultury ~l министърът на културата подаде оставка;
~ **na funkci předsedy strany** отказвам се от поста председател на партията
- rezoluce** резолюция: **protestní** ~ протестна резолюция; ~ **Valného shromáždění OSN** резолюция на Общото събрание на ООН
- rezort** ведомство, ресор
- riskantní** рисков, опасен, несигурен, рискован
- riskovat** рискувам, осмелявам се: ~ **život** рискувам живота си
- riziko** риск: **na vlastní** ~ на собствен риск; **podnikatelské** ~ предприемачески риск; ~ **a nese prodávající** рисковете се поемат от

продавача; **vystavovat ~u koho** излагам на риск някого; **vzít na sebe ~**
поемам риск

rizikový рискован, рисков, опасен

roční годишен: ~ **uzávěrka** годишно приключване; ~ **příjem** годишен
доход; ~ **obrat** годишен оборот

rodič родител: **nevlastní ~e** родители-осиновители; **práva**
a povinnosti ~ů права и задължения на родителите

rodičovský родителски: ~**á zodpovědnost** родителска отговорност;
~**á práva** родителски права; ~**á dovolená** отпуск по майчинство;
отпуск за отглеждане на дете

rodičovství майчинство, бащинство, родителство, качеството да си
родител

rodina семейство: **sociálně slabá** ~ социално слабо семейство;

zákon o ~ě закон за семейството

rodinný семеен: ~**é právo** семейно право; ~ **příslušník** член на семейство

rodiště месторождение, родно място

rodný роден: ~**é číslo** единен граждански номер (ЕГН); ~**é příjmení**

фамилия по рождение/по баща; ~ **list** свидетелство, акт за раждане

rovnoprávnost равноправие

rozbor разбор, анализ, изследване: **právní ~ věci** юридически разбор на
казуса

rozdělení разделяне: ~ **dědictví** разделяне на наследството

rozdělit разделя: ~ **majetek** разделя имущество

rozdíl разлика, различие: **bez ~u pohlaví, rasy** без разлика в пола,
расата; **věkový** ~ разлика във възрастта

rozhodce съдия, рефер, арбитър

rozhodčí арбитражен: ~ **komise** арбитражна комисия; ~ **řízení**
арбитражно дело; ~ **soud** арбитражен съд

rozhodnout реша, взема решение: **samostatně** ~ взема решение
самостоятелно; ~ **o odmítnutí žádosti** взема решение за отхвърляне
на молба; ~ **soudní cestou** взема решение по съдебен път; ~ **spor**
реша спор; ~ **ve prospěch** взема решение в полза на...

rozhodnutí решение: **kolaudační** ~ разрешение за пускане на строеж/ обект в експлоатация; **konečné** ~ окончателно решение; **napadnout ~ soudu** обжалвам решението на съда; **nepravomocné** ~ неправомерно решение; **odvolat se proti soudnímu** ~ обжалвам съдебно решение; **podle** ~ съгласно решението; **pravomocné** ~ правомерно решение; ~ **o vyhoštění** решение за екстрадиране; ~ **o uložení pokuty** решение за налагане на глоба; ~ **o uvalení vazby** решение за задържане в арест; ~ **o zahájení řízení** решение за започване на процедура/ съдебно производство; **soudní** ~ съдебно решение; **učinit** ~ взема решение; **výkon soudního** ~ изпълнение на съдебно решение; **vynést** ~ обявя, произнеса решение

rozkaz заповед, нареждане: **dát** ~ издам заповед; **dostat** ~ получа заповед; **Evropský zatýkací** ~ европейска заповед за арест; **na** ~ по заповед; **neuposlechnutí ~u** неподчинение на заповед; **platební** ~ платежно нареждане/ордер; **splnit** ~ изпълня заповед

rozklad 1. разлагане, разложение, разпадане 2. жалба/протест срещу решение на орган на централната администрация, министър, държавен секретар и под.

rozkrádání разхищаване, разграбване, разпиляване с кражби: ~ **státního majetku** разграбване на държавно имущество; ~ **ve velkém** разграбване в особено големи размери

rozkrádat разграбвам, разпилявам с кражби, разхищавам

rozpočet бюджет: **překročit** ~ надхвърля бюджета; **rodinný** ~ семеен бюджет; **schodek v ~u** дефицит в бюджета; **schválení ~u** гласуване на бюджет; **státní** ~ държавен бюджет; **uvolnit z ~u** отпусна от бюджета; **vyrovnaný** ~ балансиран бюджет

rozpočtový бюджетен: ~ **škrť** бюджетни съкращения

rozpor противоречие: **v ~u se zákonem** в противоречие със закона;

~ **y ve výpovědích svědků** противоречия в свидетелските показания

rozpuštění разпускане: ~ **parlamentu** разпускане на парламента

rozsah обем, големина, размер, граници: ~ **pravomocí** размер на правомощията; ~ **vzniklé škody** размер на причинени щети; **v plném ~u** в пълен размер

- rozsudek** присъда: **odvolání proti ~u** обжалване на присъда;
přezkoumání ~u преразглеждане на присъдата; ~ **nabyl právní moc**
 присъдата влезе в сила; ~ **smrti** смъртна присъда; **vyhlášení ~u**
 обявяване на присъдата; **vynést** ~ произнеса присъда; **zrušit** ~
 отменя присъда
- rozávěst se** развеждам се
- rozvázání** прекратяване, прекъсване, разтурване: ~ **pracovního poměru**
 прекратяване на трудови взаимоотношения/трудова договор
- rozvedený** разведен
- rozvod** развод: **podat žádost o** ~ подавам молба за развод
- rozvodový** бракоразводен: ~ **é řízení** бракоразводно дело
- ručení** гаранция: **povinné** ~ застраховка гражданска отговорност;
společnost s ~m omezeným (s.r.o.) дружество с ограничена
 отговорност (ООД)
- ručit** гарантирам: ~ **nemovitostí** гарантирам с недвижимо имущество;
 ~ **za půjčku** гарантирам заем, ставам гарант на заем
- ručitel** поръчител, гарант
- rukojmí** заложник: **brání ~ích** вземане на заложници
- rukopis** ръкопис; почерк: **nečitelný** ~ нечетлив почерк
- rušení** нарушаване, смущаване: ~ **veřejného pořádku** нарушаване на
 обществения ред
- rušit** 1. нарушавам, смущавам: ~ **noční klid** нарушавам спокойствието
 през нощта 2. анулирам: ~ **rozhodnutí** анулирам решение
- rvačka** бой, побой, сбиване: **vyvolat ~u** предизвиквам сбиване